

Bilag 4

Kragelund Mølle Bæk og
Ore Strands Landkanal

Amtsvandløb nr. 23.00 og 23.01

Fyns Amt

GENEREL BESKRIVELSE

Hs 89.018

Regulativ for Kragelund Mølle Bæk, Bilag 4, februar 1991

GENEREL BESKRIVELSE AF KRAGELUND MØLLE BÆK OG ORE STRANDS LANDKANAL

1. Beliggenhed

Kragelund Mølle Bæk og Ore Strands Landkanal er vist på 4 cm-kort nr. 1313 III NØ samt på målebordsbladene M.3314, 3315, 3414 og 3415.

1.1. Kragelund Mølle Bæk har sin øverste ende i skel hjørnet mellem matr. nr. 1b Bækkegårde, Melby; 5 Ullerup By, Skamby og 3a Rostrup By, Skamby. Bækken forløber herfra ca. 3,0 km mod nord-nordvest i Søndersø kommune, ca. 0,6 km mod nordnordvest på grænsen mellem Søndersø og Bogense kommuner, ca. 0,9 km mod nordvest i Søndersø kommune og ca. 6,7 km mod nordvest i Bogense kommune til sit udløb i Lille Bælt på matr. nr. 2a Langø, Nørre-Sandager. Bækkens samlede længde er 11.245 m.

1.2. Tilløbet Ore Strands Landkanal begynder i skellet mellem matr. nr. 22c Jersore By, Klinte og 1 Gyldensteens Strand, Klinte og forløber først i østlig og senere vestlig retning til udløbet i Kragelund Mølle Bæk i dennes St. 1549 m, i skellet mellem matr. nr. 1 Gyldensteens Strand, Grindløse og 3d Vester-Egense By, Grindløse. Landkanalens samlede længde er 4.472 m.

2. Opland

Kragelund Mølle Bæk har et topografisk opland på 29,77 km² incl. oplandet til Ore Strands Landkanal, der udgør 4,83 km². Af det samlede opland er ca. 53 % beliggende i Bogense kommune og ca. 47 % i Søndersø kommune.

2.1. Oplandets anvendelse

Oplandets erhvervsmæssige udnyttelse er i vid udstrækning præget af landbrugsland. Oplandet er skovfattig, idet mindre end 1 km² eller ca. 3 % er skovklædt. Heraf udgør Jerstrup Skov ca. 2/3, mens resten er småskove.

Af bymæssige bebyggelser findes landsbyerne Vester-Egense, sydlige del af Jersore, sydlige del af Nørreby, vestlige del af Grindløse, østlige del af Nørre-Esterbølle, Tolsvad og Engeldrup i Bogense kommune, den tidligere stationsby Jullerup og landsbyerne Ejlby Lunde, sydøstlige del af Ejlby, Melby, Svendstrup, nordlige del af Askeby, nordlige del af Ullerup samt Rostrup i Søndersø kommune.

De bymæssige bebyggelser udgør ca. 0,9 km² svarende til ca. 3 % af det samlede opland.

Karakteristisk for oplandet er således det meget beskedne skovareal og en lang række små landsbyer, som arealmæssigt sammenlagt dog kun udgør en ringe del af det samlede opland.

2.2. Topografi

Kragelund Mølle Bæk og Ore Strands Landkanal afvander et forholdsvis lavt og fladt terræn. Kun i den sydlige halvdel af oplandet hæver terrænet sig op til højder mellem 20 og 40 m omkring bakkens forløb fra øverste ende til Tolsvad Bro. Højeste punkt er det 51,3 m høje Nørrebjerg nordøst for Askeby i Søndersø kommune.

Kragelund Mølle Bæk forløber fra øverste ende til Tolsvad Bro i bunden af en ret udpræget smeltevandsdal. Nedstrøms Tolsvad er landskabet fladt og lavt. Et 215 ha stort opland mellem Tolsvad og Grindløse afvandes gennem en rørledning under bækken i St. 5014 til kommunevandløbet Jerstrup Bæk, som i St. 2764 udmunder i Kragelund Mølle Bæk nedstrøms stryget ved Kragelund Møllegård.

Nedstrøms Landevej 510, Gyldensteensvej, er Kragelund Mølle Bæk inddæmmet på begge sider gennem de kunstigt afvandede arealer Gyldensteens inddæmmede Strand på venstre side og Nabbeengen på højre side. Et ca. 100 ha stort vildtreservat på højre side af vandløbets 1,5 km nedre løb afvandes direkte til Lille Bælt gennem slusen ved Langø Mølle.

Udover en ca. 3 ha stor sø ved Engeldrup og en ca. 2 ha stor sø sydøst for Nørre-Esterbølle findes kun en del små ler-, mergel- eller grusgrave indenfor oplandet.

Der findes ikke moseområder af væsentlig betydning indenfor oplandet.

Fra amtsvandløbets øverste ende ved Melby-Sørslev sogneskel til udløbet i Lille Bælt har Kragelund Mølle Bæk et totalfald på 22,2 m. Bortses der fra faldet i stryget ved Kragelund Møllegård, er toltalfaldet 20,3 m svarende til 1,8 o/oo.

Fra øverste ende til St. 9319 ved tilløbet af Rostrup-afløbet har vandløbet ca. 3,5 o/oo fald. Herfra og til St. 8720 er faldet ca. 0,5 o/oo. Herfra og til St. 7874 m ved Engeldrup Bro er faldet ca. 2,2 o/oo. Herfra og til St. 6750 m er faldet ca. 3,3 o/oo. Herfra og til St. 5600 m er faldet ca. 1,0 o/oo. Herfra og til St. 5100 m er faldet ca. 3,2 o/oo. Herfra og til St. 4400 er faldet ca. 0,3 o/oo. Herfra og til St. 3200 er faldet ca. 1,7 o/oo. Herfra og til stryget ved St. 3034 m er faldet ca. 5,4 o/oo.

Fra stryget og til tilløbet af Jerstrup Bæk i St. 2764 m er faldet ca. 4,5 o/oo. Herfra og til udløbet i Lille Bælt er faldet ca. 0,2 o/oo.

Ore Strands Landkanal fungerer på hele strækningen som landvandskanal omkring den kunstigt afvandede Orestrand og udmunder i Kragelund Mølle Bæk, St. 1549 m.

Nabbeengen syd for Orestrand med et ca. 100 ha stort opland er afvandet gennem en Ø45 cm rørledning under Ore Strands Landkanal til pumpekanalen i Orestrand. I St. 175-181 m findes i højre side et overløbsbygværk fra Ore Strands Landkanal til en af de gamle kanaler i vildtreservatet. Den 6 m lange overløbskant er i kote 0,28 m.

Fra Ore Strands Landkanals øverste ende til udløbet i Kragelund Mølle Bæk er der et totalfald på 80 cm. Heraf findes 60 cm fald på de øverste 50 m, mens der på de øvrige 4425 m kun er 20 cm fald svarende til ca. 0,05 o/oo.

2.3. Jordbundsforhold

I følge Arealdatakontorets jordklassificeringskort består muldlaget overvejende af sandblandet lerjord i den sydlige halvdel af oplandet samt i et mindre område nord for Vester-Egense. Iøvrigt består muldlaget af lerblandet sandjord bortset fra et mindre område nord for Nørre-Esterbølle, hvor der findes finsandet jord i muldlaget. Humusjord findes i mindre områder langs kommunevandløbet Egense Marks Bæk, i Kassepose nord for Ejlbj Lunde samt syd for Nørre-Esterbølle.

Undergrunden ned til ca. 1 meters dybde består overvejende af moræneler.

Morænesand findes i et lille område ved Bakkedal vest for Rostrup.

Smeltevandssand findes i mindre områder nord for Klinte, nord for Jerstrup Skov og Syd for Tolsvad. Ferskvandssand findes spredt over et større område omkring Vester-Egense, Nørre-Esterbølle, Grindløse samt syd for Nørreby, nordøst for Engeldrup og øst for Ejlby Lunde.

Saltvandssand findes i mindre områder i Langø Plantage og ved Nabbegård nordvest for Vester-Egense.

Ferskvandstørv findes i ringe udstrækning sydøst for Jerstrup samt nordvest for Rostrup. Ferskvandsdynd findes i et lille område sydvest for Jerstrup.

Saltvandsdynd findes i de inddæmmede arealer Orestrand og Nabbeengen.

Fra områder med tørve- og dyndjorde kan der være risiko for okkerudledning - specielt i forbindelse med en grundvandssænkning.

2.4 Vandløbets bundforhold

Ved Hedeselskabets opmålinger i 1990 og 1992 er der om vandløbets bundforhold noteret følgende:

Station (m)	Bemærkninger
Kragelund Mølle Bæk:	
0- 125	Sand- og stenbund
125- 2270	Dyndbund
2270- 2760	Sand- og dyndbund
2760- 2980	Sandbund
2980- 3270	Sandbund med små sten
3270- 3300	Sandbund
3300- 3450	Sand- og grusbund
3450- 3600	Sandbund
3600- 4200	Sand- og grusbund
4200- 4470	Grus- og stenbund
4470- 5100	Dyndbund
5100- 5200	Sand- og grusbund
5200- 5415	Grus- og stenbund
5415- 5580	Sand- og grusbund
5580- 6000	Sandbund
6000- 6510	Sand- og grusbund
6510- 6780	Sandbund
6780- 7400	Sandbund med sten
7400- 7460	Sandbund
7460- 7890	Sandbund med sten
7890- 7960	Sandbund
7960- 8230	Sand- og dyndbund
8230- 8430	Sandbund
8430- 8950	Sandbund med sten og dynd
8950- 9319	Dyndbund
9319- 9619	Lerbund
9619-10396	Sand- og grusbund
10396-11245	Sand- og lerbund
Ore Strands Landkanal:	
0- 430	Lerbund
430- 4473	Sand- og dyndbund

2.5. Dyrkningsforhold

Ved Hedeselskabets opmåling i 1990 er der om anvendelse af de til vandløbet grænsende arealer noteret følgende:
(Betegnelsen venstre/højre bred gælder ved betragtning af vandløbet i strømretningen)

Station (m)	Venstre bred	Højre bred
-------------	--------------	------------

Kragelund Mølle Bæk:

0- 73	Forstrand	Forstrand
73- 120	Forstrand	Markvej
125- 277	Skov	Markvej
277- 689	Rørskov	Markvej
689- 1233	Skov	Markvej
1233- 2332	Dæmning	Markvej
2332- 2615	Udyrket	Markvej
2623- 2758	Rørskov	Rørskov
2758- 2764	Rørskov	Skov
2764- 2981	Skov	Skov
2986- 3038	Dambrug	Have
3038- 3092	Have	Have
3092- 3279	Skov	Skov
3285- 3747	Skov	Skov
3753- 4178	Skov	Skov
4178- 4344	Skov	Dyrket landbrugsjord
4344- 4472	Skov	Skov
4479- 4864	Skov	Skov
4864- 4872	Eng	Skov
4872- 5016	Eng	Dyrket landbrugsjord
5016- 5029	Have	Dyrket landbrugsjord
5029- 5100	Have	Grusgrave
5104- 5112	Have	Dyrket landbrugsjord
5112- 5193	Dyrket landbrugsjord	Dyrket landbrugsjord
5198- 5366	Dyrket landbrugsjord	Dyrket landbrugsjord
5366- 5412	Have	Dyrket landbrugsjord
5412- 5477	Skov	Dyrket landbrugsjord
5477- 5509	Skov	Gårdsplads
5509- 5536	Have	Gårdsplads
5547- 5561	Have	Vej
5561- 5611	Have	Dyrket landbrugsjord
5611- 5641	Have	Skov
5641- 5709	Skov	Skov
5709- 5808	Udyrket	Skov
5808- 5827	Have	Andedamme
5827- 5889	Eng	Andedamme
5889- 5903	Eng	Skov
5903- 5952	Skov	Skov
5952- 5971	Eng	Have
5971- 6067	Eng	Eng
6067- 6089	Eng	Have
6089- 6104	Skov	Have

Station (m)	Venstre bred	Højre bred
6104- 6132	Skov	Eng
6132- 6188	Eng	Eng
6191- 6287	Dyrket landbrugsjord	Eng
6287- 6371	Dyrket landbrugsjord	Udyrket
6371- 6503	Eng	Udyrket
6507- 6573	Eng	Dyrket landbrugsjord
6573- 6600	Eng	Have
6600- 6638	Eng	Dyrket landbrugsjord
6638- 6676	Eng	Udyrket
6676- 6720	Eng	Dyrket landbrugsjord
6720- 6986	Dyrket landbrugsjord	Dyrket landbrugsjord
6990- 7259	Dyrket landbrugsjord	Dyrket landbrugsjord
7259- 7363	Dyrket landbrugsjord	Skov
7363- 7874	Dyrket landbrugsjord	Dyrket landbrugsjord
7884- 7963	Eng	Dyrket landbrugsjord
7963- 8176	Eng	Skov
8176- 8249	Dyrket landbrugsjord	Skov
8249- 8570	Dyrket landbrugsjord	Udyrket
8570- 8806	Dyrket landbrugsjord	Skov
8806- 8976	Dyrket landbrugsjord	Dyrket landbrugsjord
8976- 9097	Dyrket landbrugsjord	Skov/Have
9103- 9111	Dyrket landbrugsjord	Skov
9111- 9363	Dyrket landbrugsjord	Dyrket landbrugsjord
9363- 9439	Dyrket landbrugsjord	Skov
9439- 9623	Dyrket landbrugsjord	Have
9623- 9887	Dyrket landbrugsjord	Dyrket landbrugsjord
9894-10436	Dyrket landbrugsjord	Dyrket landbrugsjord
10436-10448	Dyrket landbrugsjord	Skov
10448-10500	Dyrket landbrugsjord	Dyrket landbrugsjord
10500-10617	Dyrket landbrugsjord	Skov
10650-11233	Dyrket landbrugsjord	Dyrket landbrugsjord
11233-11245	Dyrket landbrugsjord	Skov

Ore Strands Landkanal

5- 411	Dyrket landbrugsjord	Dæmning/markvej
411- 433	Skov	Dæmning/markvej
433- 573	Dyrket landbrugsjord	Dæmning/markvej
573- 1185	Udyrket	Dæmning/markvej
1185- 1199	Skov	Dæmning/markvej
1199- 1508	Udyrket	Dæmning/markvej
1514- 1746	Dyrket landbrugsjord	Dæmning/markvej
1746- 3289	Eng	Dæmning/markvej
3295- 4335	Eng	Dæmning/markvej
4335- 4473	Dyrket landbrugsjord	Dæmning/markvej

3. TILLØB TIL KRAGELUND MØLLE BÆK

3.1. Amtsvandløb

St. 1549 m Ore Strands Landkanal i Bogense kommune er et åbent vandløb med et 483 ha stort opland - overvejende landbrugsland med bebyggelserne i den sydlige del af Jersore og den sydlige del af Nørreby.

Vandløbet danner landvandskanal omkring de kunstigt afvandede arealer i Orestrand og optager kommunevandløbene Grydsbækken/Bradlands Rende og Egense Marks Bæk.

3.2. Kommunevandløb

St. 2764 m Jerstrup Bæk i Bogense kommune er et åbent vandløb med et 1192 ha stort opland - overvejende landbrugsland. Jerstrup Bæk er recipient for kommunevandløbene Nørre-Esterbølle Bybæk med tilløbene Ejlby Lunde-afløbet og Ejlby-Jullerupafløbet.

Et 215 ha stort areal øst og sydøst for Jerstrup afvandes gennem en Ø45 cm rørledning under Kragelund Mølle Bæk til øverste ende af Jerstrup Bæk.

Oplandet til Jerstrup Bæk indeholder bebyggelserne i den østlige del af Nørre-Esterbølle, den vestlige del af Grindløse, Ejlby Lunde, den østlige del af Ejlby, Jullerup, Svenstrup og den nordlige del af Askeby.

St. 6156 m Iglekæraføløbet i Bogense kommune er et rørlagt vandløb med et 121 ha stort opland - overvejende landbrugsland. Oplandet indeholder bebyggelsen i Melby.

St. 9319 m Rostrupaføløbet i Søndersø kommune er et rørlagt vandløb med et 111 ha stort opland - overvejende landbrugsland. Oplandet indeholder bebyggelsen i den østlige del af Rostrup.

St. 11245 m Kragelund Mølle Bæks øvre løb i Søndersø kommune udgør den opstrøms, åbne forlængelse af amtstvandløbet. Det 143 ha store opland indeholder bebyggelsen i den nordlige del af Ullerup.

St. 11245 m Eskekildeaføløbet i Søndersø kommune er et åbent vandløb med et 87 ha stort opland, som er landbrugsland med kun enkelte, spredte bebyggelser.

3.2. Skikkelse og vandføringsevne

Vandløbenes skikkelse er registreret ved Hedeselskabets opmåling i 1990 med supplerende opmåling i 1992. Længdeprofiler fremgår af Bilag 2.0.1, 2.0.2 og 2.1. - 2.9. Tværprofiler foreligger hos vandløbsmyndigheden.

Vandløbets vandføringsevne er registreret på grundlag af ovennævnte opmåling og Hedeselskabets observationer af vandstand og vandføring ned gennem vandløbet i såvel sommer- som vinterperioden samt beregninger med Hedeselskabets stationære strømningsmodel VASPER. Vandføringsevnen er bestemt ved måling i 5 stationer ned gennem vandløbet. Vandløbets vandføringsevne er beskrevet i Bilag 7.

3.3. Private vandløb

Beliggenheden af de ved opmålingen registrerede, synlige dræn- og rørtilløb samt mindre private grøfter fremgår af den tabellariske oversigt, Bilag 5.